

Burgerinitiatief brengt straling in kaart

De Andere Krant – januari 2024 - Sylvia Slegers -

De hoeveelheid elektromagnetische velden (EMV) van draadloze technologieën is veilig en blijft onder de blootstellingslimiet, zegt de Rijksinspectie Digitale Infrastructuur (RDI). Kritische burgers betwijfelen of de RDI-metingen afdoende zijn en hebben daarom Burgerinitiatief EMFkaartNL opgericht met als doel zelf de hoeveelheid straling op straat in kaart te brengen.

De Rijksinspectie Digitale Infrastructuur voert elk kwartaal steekproefsgewijs in diverse gemeenten metingen uit om de hoeveelheid elektromagnetische straling in kaart te brengen. In het tweede kwartaal van 2023 is er gemeten in Almere, Apeldoorn, Breda, Dordrecht en Waalwijk. Op 4 augustus meldde de dienst: “De gemeten elektromagnetische straling lag bij alle metingen onder de

ICNIRP-blootstellingslimieten”. ICNIRP, de International Commission on Non-Ionizing Radiation Protection, is de instantie die blootstellingsrichtlijnen vaststelt, die door sommige – maar niet alle – Europese landen worden overgenomen.

“Op jaarbasis voeren we honderden metingen uit volgens internationaal geharmoniseerde meetstandaarden” laat RDI-woordvoerder Frans van Bergen desgevraagd weten. “Er wordt gemeten op de locatie waar de hoogste sterkte wordt verwacht. Daarbij wordt niet alleen de sterkte van het elektromagnetisch veld van één specifieke zendmast gemeten, maar worden alle signalen uit de omgeving meegenomen.”

Volgens Van Bergen wijzen de RDI-metingen uit dat de huidige blootstelling geen risico's oplevert voor de volksgezondheid. “De gemiddeld gemeten waarde wordt, in lijn met de internationale meetprotocollen, getoetst aan de blootstellingslimieten en die beschermen ons tegen de bewezen effecten op onze gezondheid.”

Dat niet iedereen zich door de metingen van het RDI laat geruststellen blijkt uit het succes van het landelijke project EMF kaart NL waarbij inwoners in veertig Nederlandse gemeenten de straat op gaan om de stralingsbelasting van draadloze apparatuur (waaronder zendmasten, slimme lantaarnpalen en smartphones) in kaart te brengen. EMF kaart NL is een project van Stralingsbewust Zeist (een in 2021 opgerichte stichting met als doel het welzijn en de gezondheid van mensen in de gemeente Zeist te bevorderen door het bewustzijn van de invloed van elektromagnetische straling op mens, natuur en ecosysteem te vergroten). Voor deze kaart verrichten inwoners uit het hele land buitenmetingen op diverse locaties om zichtbaar te maken hoe het gesteld is met de stralingswaarden in hun woonomgeving.

Initiatiefnemer van EMF Kaart is Frank Zweers, beeldend kunstenaar en oprichter van het actiecomité 5Gisnietoke.nl. Hij liet zich inspireren door het wereldwijde Global EMF Monitoring Project, dat in maart 2021 werd gestart door de Canadese emeritus-hoogleraar Magda Havas, universitair hoofddocent Environmental & Resource Studies aan de Trent University in Canada. Zweers heeft beduidend minder vertrouwen in de veiligheid van de blootstellingslimieten die in Nederland worden gehanteerd. “Het ICNIRP stelt dat elektromagnetische straling alleen schadelijk kan zijn als de huid er meer dan één graad van opwarmt. Daarom wordt alleen naar de gemiddelde waarde gekeken en liggen de limieten heel hoog: tien miljoen uW/m². Onderzoeken tonen echter aan dat het de pieken in de straling zijn die biologische verstoringen veroorzaken, ook ver onder de blootstellingslimiet. Vandaar dat bij onze metingen de maximale piekwaarde leidend is.” Hij merkt op dat andere landen, zoals Zwitserland, België en Italië veel lagere blootstellingslimieten hanteren.

Vorig jaar schafte Zweers meetapparatuur aan en ging samen met stadgenoot Lizzy Weeber in Zeist aan het meten. “Omdat we enthousiast werden over het inzicht dat de metingen gaven hebben we een oproep geplaatst op social media om er een landelijk project van te maken.” Al snel sloot een meetgroep uit Driebergen zich aan, daarna Amersfoort en toen Het Gooi. Inmiddels zijn er metingen verricht in veertig gemeenten, waaronder Amsterdam, Rotterdam, Utrecht, Leeuwarden, Apeldoorn, Scherpenzeel en Helmond. Stralingsbewust Zeist biedt ondersteuning bij het opzetten en trainen van meetgroepen en leent op aanvraag meetapparatuur uit. De data worden verzameld op emfkaart.nl en worden door de meetgroepen gedeeld met raadsleden, huisartsen en burgers.

Wat zijn de resultaten dusver? “Het is niet zozeer dat wij hogere waarden meten dan de RDI”, zegt Zweers, “we meten vooral anders en meer. De RDI meet steekproefsgewijs zowel de gestapelde straling als van één enkele frequentieband. De meetapparatuur wordt op één positie geplaatst waarbij gedurende zes minuten de gemiddelde en de maximale waarde gemeten en geregistreerd worden. De gemiddelde waarde wordt vervolgens weergegeven op de openbare kaart van het Antenneregister, de maximale waarde in een meetrapport dat als PDF gedownload kan worden. Met de meetmethode die wij hanteren, proberen we een volledig beeld te geven door in een gemeente op zoveel mogelijk punten te meten en de piekwaarden als leidend te nemen. Op kruisingen doen we op ieder hoekpunt een rondom-meting waarbij we de stapeling van alle aanwezige frequenties, dus inclusief bijkomende straling van mobieltjes en passerende auto’s en dergelijke, in kaart brengen. We vermelden zowel de gemiddelde als de maximale waarde op EMFKaart.nl.”

De kaart maakt volgens Zweers inzichtelijk welke factoren de waardes beïnvloeden. “In het zicht van de masten lopen de waardes bijvoorbeeld snel op. Tussen hoge gebouwen of onder bomen zakken de waardes snel. In Zeist hebben we tot dusver rond de vierhonderd metingen uitgevoerd, de RDI slechts twee. Van één daarvan is geen rapport aanwezig op het Antenneregister. De door de RDI gemeten waardes, gemiddeld 3200, maximaal 14700 microWatt per vierkante meter ($\mu\text{W}/\text{m}^2$), liggen in dezelfde orde als wat wij daar hebben gemeten: gemiddeld 1372, maximaal 16300 $\mu\text{W}/\text{m}^2$. Wij hebben echter eveneens een paar honderd meter verderop gemeten en daar schieten de waardes omhoog, name op plekken waar de antennes in de kerktoren in zicht zijn. Op het kruispunt Rozenstraat/Voorheuvel kwamen we uit op 208.750 $\mu\text{W}/\text{m}^2$.” Dat is nog altijd ruim onder de blootstellingslimiet in Nederland, die op 10 miljoen $\mu\text{W}/\text{m}^2$ ligt, maar boven de norm die wordt gehanteerd in Zwitserland (45.000) en Wallonië (24.000). Vlaanderen legt de grens bij 1,2 miljoen.

Ook SGP-fractievoorzitter Rob Bource uit Huizen laat desgevraagd weten vraagtekens te zetten bij de werkwijze van de RDI: “Er worden maar heel beperkt metingen uitgevoerd en er is veel onduidelijk over de gezondheidsrisico’s van 5G. Ik heb daar in 2021, samen met een aantal betrokken inwoners van Huizen, aandacht voor gevraagd in de raadscommissie. Toen bleek dat de meest recente meting die de RDI had verricht bij slechts één van de vijftien antennelocaties in Huizen (Zuiderzee) dateerde uit 2015.” De

enige meting die de RDI sindsdien heeft uitgevoerd, wederom bij één enkele locatie in Huizen (Amersfoortsestraatweg) dateert uit juni 2021.

Bource juicht het meetproject daarom van harte toe. “Als gemeenteraadslid heb ik behoefte aan metingen om inzicht te krijgen wat er op bepaalde locaties speelt en om dit onderwerp op de kaart te krijgen en houden. Het onafhankelijk controleren van wat de gevolgen zijn voor gezondheid, privacy, veiligheid en ons milieu, zonder politieke of commerciële inmenging vind ik heel waardevol. Drie tot vijf procent van de bevolking heeft last van straling-gerelateerde klachten.”

De initiatiefnemers van EMFkaart.nl hopen de komende tijd nog meer gebieden in Nederland in kaart te kunnen brengen. “Als volgend jaar de 3,5 GigaHerz (GHz) frequenties voor 5G aangezet worden en er small cells in het straatmeubilair geplaatst worden, kunnen de ‘nulmetingen’ die we nu doen de verschillen inzichtelijk maken. De meetresultaten zijn beschikbaar in Excelsheets, dus als een onderzoeker zich geroepen voelt kan die er zo mee aan de slag”, aldus Zweers.

Voor meer informatie over de ICNIRP-normen:

<https://deanderekrant.nl/nieuws/de-ongemakkelijke-waarheid-over-5g-2022-03-01>